

Critical Studies in Texts & Programs of Human Sciences,
Institute for Humanities and Cultural Studies (IHCS)
Monthly Journal, Vol. 20, No. 10, Winter 2020, 119-142
Doi: 10.30465/crts.2020.5877

A Critical Review of the Book *English in Educational Administration*

Vida Rahiminezhad*

Abstract

Educational administration is generally meant planning, organizing, guiding, coordinating, supervising, and evaluating the educational process, but specifically it means guidance, assistance, and creating the right environment for the educational activity. In other words, educational administration is the process of harmonizing human talents and taking advantage of environmental conditions for educational purposes. The aim of this article is to criticize the book entitled *English in Educational Administration*. This book could help students to become familiar with the specialized vocabulary of Educational Administration in order to study research done in this area. It is found out that this book is not only an academic text, but it includes the characteristics of teaching and learning, as well. Findings show that along with several positive points in this book, a few shortcomings also point out, and some suggestions are provided to improve the textbook, such as to use up-to-date materials that contain less complex and long sentences and also to provide a section called "Further Reading" at the end of each lesson or at the end of the book to help students who need more information about the discussed points.

Keywords: Educational Administrative, Planning, Making Decision, Educational Psychology, Educational Sociology.

* Assistant Professor of English Language and Literature, Research Institute for Education, Organization of Research and Educational Planning, Iran, vrahiminejad@yahoo.com

Date received: 2020-05-07, Date of acceptance: 2020-11-07

Copyright © 2010, IHCS (Institute for Humanities and Cultural Studies). This is an Open Access article. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

نقدی بر کتاب متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی (رشته علوم تربیتی)

ویدا رحیمی‌نژاد*

چکیده

مدیریت آموزشی به معنی عام برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، نظارت، و ارزش‌یابی فرایند آموزش در نظر گرفته می‌شود، اما به معنای خاص مدیریت آموزشی، راه‌نمایی، مددکاری، و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت آموزشی است. به عبارتی، مدیریت آموزشی فرایند هماهنگ‌کردن استعدادها و بهره‌گیری از شرایط محیطی برای اهداف آموزشی است. هدف این مقاله نقد کتاب *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی* است. این کتاب به دانشجویان کمک می‌کند که با واژه‌های تخصصی حوزه مدیریت آموزشی آشنا شوند، به نحوی که بتوانند از پژوهش‌ها و مطالعات انجام‌شده این حوزه در سایر نقاط جهان مطلع شوند. بررسی‌ها نشان داد که اثر حاضر، علاوه بر علمی بودن، از ویژگی‌های درسی و آموزشی لازم تا حد زیادی برخوردار است، البته معدود کاستی‌هایی نیز در این کتاب وجود دارد. پیش‌نهادهایی برای ارتقای کیفی اثر ارائه شده است که مهم‌ترین آن استفاده از متون به‌روزی است که جملات طولانی و پیچیده کم‌تری دارند و هم‌چنین ارائه یک بخش تحت عنوان «مطالعه بیش‌تر» در انتهای هر واحد درسی یا در انتهای کتاب تا چنانچه دانشجویان به مطالعه بیش‌تر در خصوص موضوعات موردبحث نیاز داشتند به آن‌ها مراجعه کنند.

کلیدواژه‌ها: مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، روان‌شناسی آموزشی، جامعه‌شناسی آموزشی.

* استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، vrahiminejad@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۱۸، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۸/۱۷

۱. مقدمه

مدیریت آموزشی را به معنی عام برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت، هماهنگی، نظارت، و ارزش‌یابی فرایند آموزش در نظر گرفته می‌شود، اما به معنای خاص مدیریت آموزشی، راه‌نمایی، مددکاری، و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت آموزشی است. به عبارتی، مدیریت آموزشی فرایند هماهنگ کردن استعدادها و آدمی و بهره‌گیری از شرایط محیطی برای اهداف آموزشی است (صافی ۱۳۷۳).

علاقه‌بند (۱۳۷۴) معتقد است که مدیریت آموزشی یعنی مدیریت آن بخش از فعالیت‌های سازمان‌های آموزشی است که مستقیماً با امر آموزش و پرورش و یادگیری مرتبط است. از جمله، فعالیت‌های مربوط به برنامه‌های آموزشی، مواد و محتوای دروس، روش‌ها و وسایل آموزشی، مشاوره و راه‌نمایی تحصیلی، اقدامات آموزشی محل، امور معلمان و دانش‌آموزان است.

مدیریت آموزشی باید قبل از هر چیز اهداف آموزش و پرورش را به خوبی بشناسد و آن‌ها را مورد بررسی قرار دهد و به کار گیرد. این اهداف شامل کمک به افراد سازمان آموزشی برای رسیدن به اهداف آموزش و پرورش، راه‌نمای اعضای سازمان برای تشخیص و درک بهتر هدف‌ها، همکاری، کمک، تقویت و حمایت از اعضای سازمان آموزشی، مشارکت افراد در تصمیم‌گیری و تبادل نظر با آن‌ها و ایجاد مسئولیت‌های مشترک در سازمان آموزشی، ایجاد روابط انسانی مطلوب و احترام متقابل بین مدیر و اعضای سازمان آموزشی، شناخت نیازها و حل مشکلات دانش‌آموزان به منظور دستیابی به اهداف آموزشی، توجه به تفاوت‌های فردی و کمک به کشف و بروز استعدادها و دانش‌آموزان، کمک و یاری به بهبود و اصلاح فرایند آموزش و پرورش، فراهم کردن امکانات و زمینه مساعد برای بروز خلاقیت و ابتکار، به منظور رشد و بلوغ فکری اعضای سازمان و ایجاد هماهنگی بین منابع و فعالیت‌های سازمان آموزشی است (قرائی مقدم ۱۳۷۵).

طبق آیین‌نامه شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم و فناوری در سال ۱۳۷۳ در این درس دو واحدی در مقطع کارشناسی دانشجویان با «لغات، اصطلاحات، و متون از منابع متداول رشته‌های مدیریت و مدیریت آموزشی به منظور توسعه معلومات دانشجویان جهت استفاده از منابع علمی و فنی رشته تحصیلی مربوط به زبان انگلیسی» آشنا می‌شوند.

از آنجایی که دست‌یابی و مطالعه پژوهش‌های مربوط به مدیریت آموزشی به زبان انگلیسی و آشنایی با مباحث به‌روز در سایر نقاط دنیا از اهمیت زیادی برخوردار است،

نقدی بر کتاب *تقدی بر کتاب متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ...* (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۳

تدوین کتابی که بتواند این هدف را برآورده کند نیز اهمیت دارد. به همین دلیل، این مقاله در نظر دارد که کتاب *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی* را از نظر ابعاد شکلی و محتوایی مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۲. معرفی کل اثر

کتاب *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی منبع آموزشی است* که در اختیار متخصصان، کارشناسان، و دانشجویان قرار گرفته است. مؤلف کتاب محمود علیمحمدی است. محمود علیمحمدی مؤلف چند کتاب دانشگاهی دیگر به زبان انگلیسی است، مانند *زبان خارجی (۵) (رشته مدیریت دولتی) (۱۳۹۱)*، و کتاب *زبان تخصصی (رشته تربیت بدنی) (۱۳۹۲)* توسط محمود علیمحمدی، آذر آقایی، و ابوالفضل فراهانی تألیف شده است و هر دو کتاب توسط دانشگاه پیام نور به چاپ رسیده است. مؤلف کتاب *زبان انگلیسی عمومی (۱۳۹۱)* محمود علیمحمدی و حسن خلیلی است و این کتاب را انتشارات راه به چاپ رسانده است.

اثر حاضر، *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی*، نخستین بار در شهریور ۱۳۷۶ به چاپ رسیده است و تا دی ۱۳۹۳ پانزده بار به چاپ رسیده است. پیش از ارائه محتوای اصلی کتاب پیش گفتار آمده است. نویسنده در پیش گفتار به صورت مختصر به موارد زیر اشاره کرده است:

۱. هدف از نگارش کتاب؛

۲. مشخص کردن مخاطبان کتاب؛

۳. معرفی اجمالی مطالب ارائه شده در کتاب؛

۴. نحوه استفاده از کتاب (به صورت مستقل)؛

۵. مشخص بودن اهداف هر واحد درسی؛

۶. وجود پاسخ نامه هر واحد درسی.

پس از پیش گفتار، بخش تصدیق نامه وجود دارد. در این بخش از همه افرادی تشکر شده که مؤلف را تشویق و هم چنین کمک کرده اند تا این کتاب نوشته شود. این افراد شامل ویراستار، نمونه خوان، تایپیست، گرافیست، و صفحه آرا هستند.

بعد از تصدیق نامه، «راه‌نمای مطالعه» ارائه شده است. در این بخش، علاوه بر این که مجدداً به هدف تألیف اشاره شده است، مخاطبان راه‌نمایی شده‌اند که چگونه از کتاب

به صورت مستقل استفاده کنند. در «راهنمای مطالعه» ساختار کتاب به صورت کلی توضیح داده شده است.

کتاب شامل ده واحد درسی است. هر واحد درسی شامل پنج قسمت است. در قسمت اول اهداف کلی و در قسمت دوم اهداف رفتاری موردانتظار در واحد ارائه شده است. پس از آن، معنای لغات جدید ارائه شده و برای هر لغت یک مثال نیز آورده شده است. قسمت چهارم تحت عنوان «خواندن» است که شامل متون متنوعی مرتبط با مدیریت آموزشی است. هدف اصلی از ارائه این متون آشنا کردن مخاطبان با خواندن متون معتبر و واقعی است، تا مهارت مخاطبان افزایش یابد و واقعیت‌ها، ایده‌ها، بحث‌ها، و غیره را درک کنند. در این قسمت هم‌چنین تمرینات درک مطلب ارائه شده که متمرکز بر رویه‌های پیش‌نهاددادن، کاربرد، تبیین ویژه، و اصطلاح است. در قسمت پنجم هر واحد درسی، متن کوتاهی در اختیار مخاطبان قرار داده شده است تا بخوانند و مطالب آن را به فارسی ترجمه کنند، به نحوی که ترجمه از نظر فنی صحیح باشد و هم‌چنین از واژه‌های تخصصی و فنی مدیریت آموزشی استفاده شود.

در انتهای کتاب برای استفاده مستقلانه مخاطبان از این کتاب دو پیوست قرار داده شده است. در اولین پیوست پاسخ تمام سؤالات مطرح شده در هر واحد درسی ارائه شده است. در دومین پیوست تمامی واژه‌های جدید ارائه شده در کتاب به ترتیب حروف الفبا فهرست و به فارسی ترجمه شده‌اند.

همان‌طور که گفته شد، ده واحد درسی در این کتاب ارائه شده است که عناوین آن

به شرح زیر است:

۱. مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۱)؛
۲. مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۲)؛
۳. مدیریت آموزشی (۱)؛
۴. مدیریت آموزشی (۲)؛
۵. رویکردهای یادگیری - یاددهی در آینده؛
۶. برنامه‌ریزی آموزشی؛
۷. اقتصاد آموزشی؛
۸. روان‌شناسی آموزشی؛
۹. جامعه‌شناسی آموزشی؛
۱۰. آموزش تطبیقی.

این ده واحد ۱۱۷ صفحه را به خود اختصاص داده‌اند که توزیع صفحات به شرح جدول زیر است:

جدول ۱. تعداد صفحات و میزان درصد صفحات هر واحد درسی نسبت به کل صفحات واحدهای درسی

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	جمع
تعداد صفحات	۱۴	۱۳	۱۱	۱۲	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۲	۱۱۷
درصد	۱۱.۹۶	۱۱.۱۱	۹.۴۰	۱۰.۲۵	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۹.۴۰	۱۰.۲۵	۱۰۰

طبق جدول ۱ بالاترین تعداد صفحات مربوط به واحد درسی یک است که چهارده صفحه دارد و ۱۱.۹۶ درصد از کل صفحات واحدهای درسی را به خود اختصاص داده است. واحدهای درسی دو، چهار، و ده به ترتیب دارای سیزده، دوازده، و دوازده صفحه که ۱۱.۱۱، ۱۰.۲۵، و ۱۰.۲۵ درصد را به خود اختصاص داده‌اند. سایر واحدهای درسی هر کدام یازده صفحه دارند که هر واحد ۹.۴۰ درصد از کل صفحات واحد درسی را به خود اختصاص داده‌اند و بیش‌ترین فراوانی تعداد صفحات مربوط به واحدهای درسی است که یازده صفحه را به خود اختصاص داده‌اند.

قسمت اول و دوم هر واحد درسی به ترتیب به اهداف عمومی و رفتاری اختصاص یافته و سومین قسمت به ارائه واژگان جدید و مثال برای هر واژه جدید اختصاص یافته است. قسمت سوم تحت عنوان واژه جدید است که خود به سه بخش تقسیم می‌شود: در ابتدا ارائه کلمات جدید، سپس تمرین برای پیدا کردن معنای واژه‌هاست، به این صورت که واژگان در دو ستون قرار داده شده‌اند که در ستون اول واژه و در ستون روبه‌روی آن مترادف‌ها به صورت درهم ارائه شده‌اند و دانشجو بایستی که مترادف‌های مربوط به هر واژه را مشخص کند. آخرین بخش تمرینات مربوط به پرکردن جاهای خالی مرتبط با واژه جدید است.

تعداد کلمات جدید در هر واحد درسی متفاوت و به شرح جدول زیر است:

جدول ۲. تعداد و درصد واژه‌های جدید ارائه شده در واحدهای درسی کتاب

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	جمع
تعداد واژه‌های جدید	۲۰	۱۲	۷	۹	۷	۸	۷	۶	۹	۷	۸۲
درصد	۲۴.۳۹	۱۴.۶۳	۸.۵۳	۱۰.۹۷	۸.۵۳	۹.۷۵	۸.۵۳	۷.۳۱	۱۰.۹۷	۸.۵۳	۱۰۰

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد، بیش‌ترین واژگان جدید ارائه‌شده مربوط به واحد یک با بیست و سپس واحد دو با دوازده واژه است. کم‌ترین تعداد واژگان جدید ارائه‌شده مربوط به واحد درسی هشت با شش واژه است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، فراوانی ارائه‌هفت واژه جدید در واحدهای درسی از سایر موارد بیش‌تر است؛ به این معنا که در چهار واحد درسی شماره سه، پنج، و هفت، و ده به‌صورت مساوی هفت واژه جدید ارائه شده است. به‌صورت کلی، در این کتاب ۸۲ واژه جدید ارائه شده است.

قسمت چهارم، که تحت عنوان «خواندن» است، به چند بخش تقسیم شده است. بخش اول ارائه متن خواندن، سپس تمرینات درک مطلب که خود شامل سه بخش تمرینات تشخیص‌گزینه درست از نادرست، سؤالات چهارگزینه‌ای، و تشریحی است.

قسمت پنجم «ترجمه» است. در این قسمت یک، دو، یا سه پاراگراف به زبان انگلیسی ارائه شده است و از دانشجویان خواسته شده که متن ارائه‌شده را به فارسی ترجمه کنند. در این قسمت، فراوانی یک پاراگراف در کلیه واحدهای درسی بیش‌تر است.

۱.۲ تجزیه و تحلیل واحدهای درسی

عنوان واحد اول درسی «مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۱)» است. پنج قسمت این واحد شامل چهارده صفحه است. بخش خواندن دارای شش پاراگراف است که در آن تعاریف متفاوت از مدیریت آموزشی توسط پالسن (Paulsen) ارائه شده است. پالسن تعریف پیچیده‌ای از کنزوویچ (Knezevich) را به این‌صورت ارائه داده است که مدیریت آموزشی یک فرایند اجتماعی مرتبط با ایجاد، نگه‌داری، ترغیب، کنترل، و انسجام به‌صورت رسمی و غیررسمی و سازمان‌دهی نیروی انسانی و مادی در یک سیستم منسجم طراحی شده برای رسیدن به اهداف تعیین‌شده (آموزشی) است. او به سیستم‌های آموزشی متمرکز و غیرمتمرکز اشاره کرده است. کشورهای کانادا، انگلیس، و ایالات متحده سیستم آموزشی غیرمتمرکز دارند و کشورهای فرانسه، اسپانیا، و هم‌چنین کشورهای در حال توسعه از جمله کشورهای هستند که در آن‌ها سیستم آموزشی اجرا می‌شود. در کشورهایی که آموزش به‌صورت متمرکز است آموزش و جامعه مرتبط با یک‌دیگرند و از آموزش و پرورش برای رسیدن به اهداف دولت استفاده می‌شود. کشورهایی نیز وجود دارند که از فلسفه دموکراتیک (democratic philosophy) پیروی می‌کنند. مسئولیت تصمیم‌گیری درخصوص آموزش و پرورش با شهروندان از طریق نمایندگانی است که انتخاب کرده‌اند. در این واحد

درسی هم‌چنین به نقش مدیران مدارس در کشورهای مختلف نیز اشاره شده است، به این صورت که در برخی از کشورها مدیران مدارس نمایندگانی به‌منظور اعمال سیاست‌های دولت از طریق مدارس هستند و در بعضی کشورهای دیگر، مانند ایالات متحده، مدیران مدرسه در واقع رهبران آموزشی حرفه‌ای/ تخصصی‌اند.

سپس به معرفی نخستین مدیران آموزشی در قرن نوزدهم در ایالات متحده، از جمله هوراس من (Horace Mann) از ماساچوست و هنری بارنارد (Henry Barnard) از کنتیکت، پرداخته شده، هم‌چنین از الوود پی. کوبرلی (Elwood P. Cubberley) در دانشگاه استنفورد و دیگران متخصصانی نام برده شده است که در نیمه اول قرن بیستم و سال‌های بعد اقدام به تدوین متونی برای تربیت مدیران جهت درج در برنامه‌های دانشجویان کرده‌اند.

عنوان واحد درسی دوم «مقدمه‌ای بر مدیریت آموزشی (۲)» است. این واحد درسی به‌صورت کلی شامل سیزده صفحه است. بخش خواندن شامل هفت پاراگراف است که توسط پالسن (Paulsen) در تاریخ ۱۹۸۷ نوشته شده است. در این واحد درسی، «برنامه‌ریزی» عنصر مهم مدیریت آموزشی است. در ایالات متحده، برای تربیت مدیران آموزشی برنامه‌های جامعی ارائه می‌شود که کلاً شامل چندین حوزه تکمیلی از این دانش است. این حوزه‌ها شامل نظریه‌های سازمانی و مدیریتی، سیاست آموزش و پرورش، برنامه‌های درسی، قانون مدرسه، امور مالی و مدیریت کسب‌وکار، مدیریت فضای مدارس (school plant administration)، خدمات مشاوره و راه‌نمایی، نظارت و مدیریت کارکنان، روش‌های ارزیابی برنامه و هماهنگ‌کردن فعالیت‌های حمل‌ونقل، برنامه‌های نهار مدرسه، و فوق‌برنامه است. در این واحد نظریه مدیریت مورد بحث قرار گرفته است و اشاره شده است که در برنامه‌های تربیت مدیران در ایالات متحده به‌صورت مشخص به این نظریه توجه شده است. مهارت‌های تصمیم‌گیری نیز از عناصر اصلی دوره‌های جدید است که برای توسعه توانایی‌های رهبری طراحی شده است. «برنامه درسی» یک حوزه متکی به‌خود است که در آن حوزه مدیر باید ویژگی خاصی داشته باشد. «برنامه آموزشی» (program educational) فعالیت‌های سازمان‌یافته برای ارائه آموزش در موضوعات تعریف‌شده به‌صورت سنتی است. یک مدیر آموزشی مدرن نیازمند داشتن اشراف به ماهیت و محدوده برنامه درسی مدرن و هم‌چنین روش‌های مورد نیاز برای تغییر مؤثر است. با توجه به بافت مدرسه و منطقه مدیریت، مدیر مدرسه باید آگاهی لازم برای تنظیم و نگهداری بودجه، برآورد هزینه مناسب، نگهداری حساب‌های مالی، و گزارش مالی داشته باشد. در این واحد درسی به تاریخچه مدیریت فضای مدارس

(school plant administration) که از ۱۹۵۰ شروع شده اشاره شده است. ایجاد و ساخت فضا در مدرسه، به نحوی که نیازهای آموزشی را برآورده کند، یک موضوع مهم و دشوار است. تهیه فضا برای نیازهای آموزشی بایستی از قبل مدنظر قرار گیرد. نکته دیگر که در این واحد به آن برمی‌خوریم نظریه یادگیری است که دیگر عنصر مهم مدیریت آموزشی است. مدیری که به نظریه‌های یادگیری و هوش اشراف داشته باشد و نیاز به برنامه‌های مناسب راه‌نمایی و مشاوره مناسب را درک کند رهبری مؤثرتری در مقایسه با مدیرانی خواهد داشت که خود را فقط مدیر یک شرکت آموزشی می‌دانند.

یک مدیر آموزشی بایستی اشراف لازم به وقایع مرتبط با دولت، حرفه، و هم‌چنین نقش مدیریتی خود داشته باشد، آگاه به تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش باشد، و نظریه‌های مدیریت دولتی و آموزشی را بداند تا از عهده امور مدیریتی آموزشی برآید.

عنوان واحد درسی سوم «مدیریت آموزشی ۱» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است. بخش خواندن این واحد درسی شامل شش پاراگراف است که نویسنده آن تیبورسیو (Tiburcio 1985) است. در این واحد درسی از سی‌وهفتمین کنفرانس بین‌المللی آموزش و پرورش دفتر بین‌المللی آموزش و پرورش یاد شده است که از کشورهای عضو یونسکو (UNESCO) درخواست شد تا به پرسش‌نامه‌ای درخصوص «بهبود سازمان و مدیریت سیستم‌های آموزشی به‌عنوان وسیله‌ای برای توسعه کارایی حق تحصیل» پاسخ دهند. پاسخ‌های داده‌شده در سه گروه «مشکلات سازمان و عملکرد مرتبط با ساختار و فرایند اداری»، «مشکلات هماهنگی و انسجام بین ساختارها، نقش‌ها، و افراد در سطوح مختلف مدیریت»، و «مشکلات مربوط به اثربخشی اقدامات، به‌ویژه در رابطه با اجرای سیاست‌های آموزشی» تنظیم شدند.

عنوان واحد درسی چهارم «مدیریت آموزشی ۲» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر دوازده صفحه است. بخش خواندن این واحد درسی شامل پنج پاراگراف است و نویسنده آن تیبورسیو (Tiburcio 1985) است. در سه پاراگراف اول این واحد درسی ابتدا از مدیریت به‌صورت کلی صحبت به‌میان می‌آید و مباحث پاراگراف چهارم و پنجم مرتبط با موضوع مدیریت آموزشی است. در این واحد درسی اشاره شده است که هم کشورهای صنعتی و هم کشورهای در حال توسعه با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده‌اند، ولی به‌صورت کلی تأکید بر تغییرات و تحول ساختاری جامعه در راستای توسعه است. اکثریت کشورها هیچ تردیدی در شناخت ابعاد مختلف (to recognize the complementarity of the different dimensions of development) توسعه و

هم چنین نقش و مشارکت جمعیت‌ها در فرایند رسیدن به توسعه نکرده‌اند. از این زاویه، هر اقدام آموزشی بایستی برای رسیدن به اهداف توسعه باشد. نکته دیگری که در این واحد درسی به آن اشاره شده است، اهمیت حذف انواع مدیریت با رویکردهای سنتی است و جای‌گزین کردن رویکردی مرتبط با مدیریت توسعه است. از مشخصه‌های مدیریت سنتی به صورت کلی غیرپویا بودن، مقاومت کردن در مقابل تغییر، و هم‌چنین سیستمی است که قادر به اصلاح اشتباهات خود (سازمان بوروکراتیک) نیست. مدیریت جدید بایستی ضرورتاً پویا، مدرن، و انعطاف‌پذیر باشد و دارای توانایی «یادگیری»، واکنش، کنش، و سازگار کردن خود با تغییرات ناگهانی محیط و سایر موارد باشد.

عنوان واحد درسی پنجم «رویکردهای یادگیری و یاددهی در آینده» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است که نویسنده آن کالدول (Caldwell 1990) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل سه پاراگراف است. پاراگراف اول طولانی بوده که یک صفحه و نیم را به خود اختصاص داده است. در واحد درسی به این نکته اشاره شده است که مدرسه و آموزش و پرورش به طور کلی در پایان قرن متفاوت خواهند بود. متون درسی باید به نحوی باشد که رهبران برای مدرسه خودمختار بنمایند. فانتینی (Fantini 1986) «پیشرفته‌ترین مفاهیم» (state-of-the-art concepts) کاربردی در آموزش و پرورش را شناسایی کرده است؛ از جمله پذیرش این اصل که تمام مردم می‌توانند تحت شرایط صحیح یاد بگیرند. او بر این باور است که «چنان‌چه یک برنامه به اهداف موردنظر خود دست نیابد، باید دوباره و دوباره طراحی شود تا زمانی که به آن اهداف برسند. این یادگیرنده نیست که با شکست مواجه می‌شود، بلکه این برنامه است که شکست می‌خورد». اگر این اصل که «تمام مردم تحت شرایط صحیح یاد می‌گیرند» پذیرفته شده باشد، انتخاب و تدارک راه‌کارهای جای‌گزین در مدرسه به‌عنوان یک ضرورت پذیرفته می‌شود.

عنوان واحد درسی ششم «برنامه‌ریزی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است و نویسنده آن لوری (Lourie 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل هفت پاراگراف است. در این متن، اشاره شده است که برنامه‌ریزی آموزشی یک علم نیست، بلکه فن کاربردی برای تصمیم‌گیری و سازمان‌دهی اجرایی است. با وجود این، برنامه‌ریزی آموزشی ارتباط نزدیک و گسترده‌ای با اقتصاد، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، آموزش، و حتی مطالعات تطبیقی دارد. در روسیه سابق، برنامه‌ریزی در بخش آموزشی از دهه ۱۹۲۰ شروع شد، اما در کشورهای دیگر تا بعد از جنگ جهانی این برنامه‌ریزی آغاز نشد.

عنوانی که برای واحد درسی هفتم انتخاب شده است «اقتصاد آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است و نویسنده آن اوریول (Orivel 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل یازده پاراگراف است. در این متن اشاره شده است که اقتصاد آموزشی احتمالاً یکی از جوان‌ترین علوم آموزشی است. تقریباً از پایان دهه ۱۹۵۰ این علم به‌عنوان یک دیسیپلین مستقل به حساب آمد. مفهوم سرمایه انسانی پیش‌زمینه نظریه اصلی اقتصاد آموزشی است که به «سرمایه‌گذاری» بر آموزش افراد تأکید دارد.

عنوان واحد درسی هشتم «روانشناسی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است که نویسنده این واحد میالرت (Mialaret 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل نه پاراگراف است. در این متن اشاره شده است که «روانشناسی آموزشی» برای مدت طولانی یکی از مهم‌ترین علوم آموزشی بوده است. روان‌شناسی آموزشی موقعیت دانش‌آموزان در زندگی مدرسه و در فرایندهای یادگیری را مشخص می‌کند. روان‌شناسی آموزشی مباحث مشترکی با روان‌شناسی عمومی (نظریه یادگیری برای مثال) و روان‌شناسی ژنتیک (توسعه هوش) دارد.

عنوان واحد درسی نهم «جامعه‌شناسی آموزشی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر یازده صفحه است که نویسنده بخش خواندن این واحد میالرت و آیزمبرت - جاماتی (Mialaret Isambert-Jamati 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل چهار پاراگراف است. در متن خواندن این واحد درسی اشاره شده است که هیچ جامعه‌شناس مشهوری جامعه‌شناسی آموزشی را نادیده نگرفته است. هنری جین (Henri Jane) معتقد است که «از دید یک جامعه‌شناس، آموزش و پرورش ضرورتاً فرایند فرهنگ‌پذیری» (acculturation) است. یک مؤسسه رسمی دارای دو نقش انتقال میراث گذشته و ایجاد آمادگی برای دگرگونی‌ها در آینده است.

عنوان واحد درسی دهم «مطالعات تطبیقی» است. هر پنج قسمت این واحد درسی مشتمل بر دوازده صفحه است. نویسنده متن خواندن این واحد تانخوی (Thanh Khoi 1985) است. بخش خواندن این واحد درسی شامل دو قسمت است. قسمت اول تحت عنوان «مطالعات تطبیقی» است که شامل هشت پاراگراف است و قسمت دوم تحت عنوان «هدف آموزش و پرورش تطبیقی» است که سه پاراگراف دارد. در قسمت اول این بخش اشاره شده است که آموزش و پرورش تطبیقی به‌عنوان یک علم در پی پیدا کردن، تجزیه و تحلیل کردن، و تبیین شباهت‌ها و تفاوت‌های بین وقایع آموزشی مرتبط با بافت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی است. نخستین پیش‌گامان این علم نویسندگانی

بودند که مؤسسات آموزشی تعدادی از کشورهای را بازدید کرده و وضعیت آن‌ها را شرح داده‌اند. کشورهایی مانند یونان، روم، چین، اسلام. در واقع، مطالعه تطبیقی از سال ۱۸۱۷ با انتشار کتاب ماری - آنتوان جولین (Mare-Antoine Jullien) برای رفع نیازهای آموزشی در زمان خود جولین نوشته شده بود. جولین پیش‌نهاد کرد که اگر مطالعه‌ای در خصوص مدارس و روش‌های آموزش در کشورهای مختلف صورت گرفته باشد، این امکان را فراهم می‌کند که اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق پرسش‌نامه‌های منسجم در جداولی طبقه‌بندی شود که حاصل تجزیه و تحلیل موارد است و از تحلیل آن‌ها می‌توان به اصول تقریبی مثبتی دست یافت که به پیشرفت‌هایی در سیستم آموزش و پرورش ملی منجر می‌شود. در قسمت دوم به «هدف آموزش و پرورش تطبیقی» اشاره شده است. برای مثال، در مطالعه تطبیقی مراکز تربیت معلم دو کشور می‌توان از دیدگاه آموزشی هر دو نوع مرکز تربیت معلم را مطالعه کرد و محتوا و روش‌های هر دو را بررسی کرد. این بررسی می‌تواند از دیدگاه روان‌شناسی باشد و انگیزه‌ها و علاقه‌های معلمان را بررسی کند یا می‌تواند از دیدگاه اجتماعی باشد که به بررسی تأثیر اجتماع در تربیت معلمان می‌پردازد یا از دیدگاه اقتصادی باشد که به مطالعه هزینه‌ها و سودهای آموزش می‌پردازد یا از دیدگاه تاریخی و غیره باشد.

۳. بررسی و تحلیل ابعاد شکلی اثر

۱.۳ امتیازها

اثر حاضر به‌عنوان منبع اصلی درس تخصصی متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی به ارزش دو واحد در رشته علوم تربیتی گرایش مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی است. در ابتدای هر واحد درسی بخش به معرفی اهداف کلی و رفتاری درس اختصاص یافته است. نوع قلم و اندازه آن مناسب است؛ زیرا مطالب به راحتی خوانده می‌شود. قطع کتاب وزیری است. به‌منظور اثربخشی بیشتر و سهولت در استفاده از کتاب، دو بخش پیش‌گفتار و راهنمای مطالعه در کتاب گنجانده شده است. در پیش‌گفتار هدف کلی از نگارش کتاب ارائه شده است. اثر حاضر برای آشنایی دانشجویان با مطالب مختلف حوزه مدیریت آموزشی به‌نحوی تدوین شده است که دانشجویان بتوانند مستقلانه از کتاب استفاده کنند.

فهرست مطالب کتاب به‌صورت اجمالی معرفی شده‌اند. در بخش تمرینات فضای لازم برای یادداشت‌برداری مخاطبان وجود دارد. معنای واژه‌های جدید در ابتدای هر واحد درسی به انگلیسی ارائه شده‌اند و نوع واژه (اسم، فعل، صفت، قید، عبارت اسمی، ...) نیز

مشخص شده است و برای هر واژه جدید یک مثال اختصاص داده شده است. مشخص شدن نوع واژه به مخاطبان کمک می‌کند که به جایگاه واژه جدید در جمله و هم‌چنین نحوه استفاده آن در جمله پی‌ببرند. هم‌چنین دانشجویان را در درک معنای واژه جدید از طریق ایجاد ارتباط با واژه‌های شناخته‌شده قبلی خود یاری می‌کنند. واژه‌های جدید به صورت پررنگ‌تر در مثال‌ها ارائه شده‌اند. این امر توجه دانشجویان را به محل قرارگرفتن واژه جدید در جمله جلب می‌کند.

در بخش ارائه واژه جدید یک قسمت مربوط به یافتن مترادف واژه‌های جدید است. در این بخش تعداد مترادف‌هایی که در ستون مقابل واژه‌های جدید ارائه شده است بیش‌تر است. این امر باعث می‌شود که مخاطبان با دقت به فهم مترادف‌ها بپردازند و از انتخاب مترادف واژه‌ها به صورت شانسی ممانعت به عمل آمده است.

در بخش «خواندن» خطوط متن شماره‌گذاری شده‌اند. شماره‌گذاری از آن جهت یکی از مزایای اثر محسوب می‌شود که امکان ارجاع به متن در تمرینات را به آسانی فراهم می‌کند. صحافی کتاب در حد قابل قبول بوده است و تورق مکرر آن توسط مخاطبان به راحتی باعث ازهم‌گسیختگی صفحات از یک‌دیگر نمی‌شود. جداول که از مواد دیداری کتاب به حساب می‌آیند در یک صفحه قرار گرفته‌اند، به طوری که خواننده به راحتی کل جدول را می‌تواند ملاحظه کند.

واژگان جدید به ترتیب حروف الفبا ارائه شده‌اند. این امر به دانشجویان کمک می‌کند که یک واژه مشخص را در زمان اندکی بیابند. از طرفی، با توجه به این که واژه‌ها احتمالاً بیش‌تر از یک معنا دارند، ارائه معنای واژه‌های جدید از گیج‌شدن دانشجویان در فهم درست واژه جدید در جمله یا پاراگراف جلوگیری می‌کند. برای مثال، در واحد درسی اول، واژه جدید «assume» که فعل است ارائه شده است. این واژه در فرهنگ لغات لانگمن ۵ پنج معنای مختلف دارد (Longman Dictionary 5 2015: “assume”):

1. To think that something is true, although you do not have definite proof;
2. To start to have control, responsibility etc or to start in a particular position or job;
3. To behave in a way that does not show how you really feel, especially in order to seem more confident, happy etc than you are;
4. To start to have a particular quality or appearance;
5. To be based on the idea that something else is correct.

معنای موردنظر واژه «assume» در این واحد درسی گزینه شماره دو است.

در پایان هر درس فعالیت‌هایی برای ترجمه در نظر گرفته شده است. در انتهای کتاب، بخشی تحت عنوان فهرست واژگان جدید در نظر گرفته شده است که همه واژه‌های جدید کتاب از انگلیسی به فارسی ترجمه شده است.

۲.۳ کاستی‌ها

در کنار مزایای شکلی کتاب، در این قسمت به مواردی اشاره می‌شود که توجه به آن‌ها در بالابردن کیفیت کتاب مؤثر است. برای مثال، طرح روی جلد یک معلم را در حال تدریس در کلاس نشان می‌دهد که هرچند اشاره به محیط آموزشی دارد، چندان با موضوع این کتاب که مدیریت آموزشی است مرتبط نیست. از طرفی، طرح جذابیت لازم را ندارد و رنگ‌هایی که در آن استفاده شده است توجه دانشجویان را به خود جلب نمی‌کند.

عنوان کتاب با قلمی نوشته شده است که، باتوجه به فضای روی جلد، اندازه چندان مناسبی ندارد. در صفحاتی که متن خواندن ارائه شده است، فضای لازم برای یادداشت کردن نکات مورد نظر دانشجویان به دلیل وجود حاشیه کم در سمت راست، چپ، و پایین صفحه وجود ندارد. مواد دیداری کتاب بیش تر به ارائه جدول اکتفا شده است و فقط یک نمودار در صفحه ۸۷ وجود دارد که ارتباط حوزه‌های مختلف مرتبط با روان‌شناسی را مشخص کرده است. این نمودار در انتهای صفحه در جایی قرار دارد که توجه دانشجویان را به خود چندان جلب نمی‌کند. در پیش‌گفتار مشخص نشده است که مخاطبان این کتاب چه کسانی‌اند. هم‌چنین، در ابتدای هر واحد درسی به صورت مشخص یک بخش به ذکر اهداف کلی یک بخش مجزا به اهداف رفتاری اختصاص یافته است. این اهداف مکرراً با همان جملات در تمام واحدهای درسی تکرار شده‌اند و تنها تفاوت این بخش واژه‌های جدیدی است که معرفی شده‌اند.

همان‌طور که در بخش معرفی این اثر ذکر شد، اولین چاپ این کتاب در سال ۱۳۷۶ بوده است و تا سال ۱۳۹۳ پانزده بار به چاپ رسیده است. این سؤال پیش می‌آید: آیا در طی پانزده بار چاپ اصلاح شده است و اگر شده چه تغییراتی کرده است؟

۴. بررسی و تحلیل محتوای اثر

۱.۴ امتیازها

بررسی کتاب مشخص کرد که دستورالعمل انجام تمرینات به صورت واضح ارائه شده است و برای فهم بیشتر دانشجویان یکی از تمرینات به صورت مثال انجام شده است تا راه‌نمایی

برای دانشجویان باشد. در بخش تمرینات تشخیص درست از نادرست، تمریناتی وجود دارد که دانشجویان را به مراجعه مجدد به متن جهت مطالعه دقیق و یافتن پاسخ درست وادار می‌کند. برای مثال، تمرین ۳ در صفحه ۱۱ از جمله سؤالات خوب این بخش است که دانشجویان به سرعت قادر به یافتن پاسخ صحیح آن نیستند:

The author defines educational administration at the beginning and end of the first paragraph.

برای تشخیص درست یا نادرست بودن این جمله، دانشجویان بایستی که تمام پاراگراف یک را به دقت بخوانند. در واقع، این تمرین دانشجویان را به سوی یادگیری مفهومی هدایت می‌کند و به یادگیری عمیق‌تر منجر می‌شود.

مثال دیگری که می‌توان ارائه داد سؤال ۴ در واحد درسی شماره سه در بخش تمرینات تشخیص درست از نادرست در صفحه ۲۳ است. برای پاسخ‌گویی به این سؤال مخاطبان نیاز دارند که به صورت دقیق پاراگراف چهارم را بخوانند و ساختار پیچیده جمله مورد نظر را درک کنند و سپس تصمیم بگیرند که جمله ارائه شده در تمرین درست است یا نادرست. باید در نظر داشت که درگیر شدن دانشجویان با فعالیت‌ها به یادگیری منجر می‌شود.

اکثر تمرینات چهارگزینه‌ای بخش خواندن سؤالات‌اند که دانشجویان به راحتی بدون درک مطلب ارائه شده قادر به پاسخ‌گویی نخواهند بود. مهم‌تر آن‌که دانشجویان به توجه به ساختار جملات برای درک مفهوم آن‌ها مجبورند. از طرفی، بعضی مواقع ساختار جملات ارائه شده در متن خواندن با ساختار جملات پرسش‌ها متفاوت است که این امر باعث درگیر شدن بیش‌تر دانشجویان با فعالیت‌ها می‌شود. برای مثال، در متن خواندن (علیمحمدی ۱۳۹۳: ۹) جمله زیر ارائه شده است:

Identified with the executive branch of government, educational administration is treated usually as a field of study in itself and not as a part of public administration.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، جمله بالا یک جمله پیچیده است؛ زیرا شامل چند بخش است (Longman Dictionary 5 2015). بر اساس تعریف سایت فرهنگ لغات شما (Your Dictionary) جمله پیچیده دارای یک بخش مستقل و حداقل یک بخش غیرمستقل است. بخش اول جمله بالا غیرمستقل و بخش دوم مستقل است؛ چراکه دارای فاعل و فعل است. برای درک مطلب جمله بالا باید مفهوم جمله اول در دوم آمیخته شود تا معنای کلی جمله به دست آید. این امر نیازمند دقت دانشجو و آشنایی او با ساختار این قبیل جملات پیچیده است. درک این جمله در مقایسه با جملات ساده به زمان بیش‌تری نیاز دارد.

نقدی بر کتاب نقدی بر کتاب متون زبان انگلیسی در رشته مدیریت آموزشی ... (ویدا رحیمی نژاد) ۱۳۵

دانشجو برای پاسخ به سؤال زیر نیاز دارد که چندین بار با دقت جمله بالا را بخواند، ساختار آن را بشناسد، و مطلب را به صورت صحیح درک کند.
سؤال شماره ۲ چهارگزینه‌ای (علیمحمدی ۱۳۹۳: ۱۲) به شرح زیر است:

In paragraph one, ----- is identified with the executive branch of government.

در بخش تمرینات چهارگزینه‌ای، نویسنده کتاب واحد زیادی تلاش کرده است که در هنگام تدوین سؤالات تناسب بین پاراگراف‌های متن خواندن و تعداد سؤالات مطرح شده این بخش را در نظر بگیرید. برای مثال، در واحد درسی اول (همان: ۱۲-۱۳) ملاحظه می‌شود که دو سؤال مربوط به مطالب پاراگراف اول، دو سؤال مربوط به پاراگراف دوم، یک سؤال مربوط به پاراگراف سوم، دو سؤال مرتبط با پاراگراف چهارم، و یک سؤال مرتبط با پاراگراف پنجم و ششم می‌شود.

در بخش سؤالات تشریحی مربوط به خواندن، پرسش‌ها از نظر ساختار تنوع لازم را دارند، به این صورت که نه تنها سؤالات wh دار طراحی شده است، بلکه سؤالات مثبت و منفی (yes and no questions) و همچنین سؤالاتی به صورت خبری با استفاده از کلمه «name ...» طرح شده است؛ مثال سؤالات تشریحی مطرح شده در صفحه ۱۲ کتاب است.

۲.۴ کاستی‌ها

هرچند که ارائه پاسخ سؤالات در انتهای کتاب، با توجه به هدف اثر که یادگیری مستقل توسط مخاطبان است، از امتیازات این کتاب محسوب می‌شود، نکته آن است که یادگیری بایستی از طریق درگیر شدن دانشجویان با تمرینات و متن کتاب باشد. دست‌رسی آسان به پاسخ سؤالات این امکان را به وجود می‌آورد که بعضی از مخاطبان بدون درگیر شدن با متن به پاسخ‌نامه مراجعه کنند و پاسخ صحیح را بیابند، بدون آن‌که یادگیری در آنان رخ داده باشد.

نکته قابل توجه دیگر آن‌که هدف این کتاب، همان‌طور که در مقدمه ذکر شده است، تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان رشته مدیریت آموزشی است، اما در انتهای هر واحد درسی، بخشی به ترجمه متنی از زبان انگلیسی به فارسی اختصاص یافته است. برای ترجمه یک متن، علاوه بر درک مطلب، به مهارت‌های دیگری از قبیل توانایی نوشتن به زبان مقصد نیاز است.

هرچند که بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست سؤالات مفهومی دارد، در بین آن‌ها سؤالاتی نیز وجود دارد که دانشجویان با نگاه سریع به متن بدون درک مطلب می‌توانند پاسخ سؤال صحیح را ارائه دهند. برای مثال، سؤال ۱ در صفحه ۱۱:

Educational administration is a field of study.

پاسخ این سؤال به وضوح در خط چهارم متن خواندن به شرح زیر ملاحظه می‌شود (ص ۹):

...educational administration is treated usually as a field of study in itself...

در هنگام تدوین سؤالات تشخیص پاسخ درست از نادرست واحد درسی اول (علیمحمدی ۱۳۹۳: ۱۱) تناسب مناسبی بین سؤالات و متن خواندن ارائه شده وجود ندارد، به این صورت که این متن شامل شش پاراگراف است و کلیه سؤالات این بخش که شامل پنج سؤال است مرتبط با پاراگراف اول (سؤالات ۱، ۲، و ۳) و دوم (سؤالات ۴ و ۵) است و هیچ سؤالی از نکات مطرح شده در چهار پاراگراف دیگر وجود ندارد. این امر باعث می‌شود که دانشجویان به مطالب پاراگراف‌های ۳، ۴، و ۵ توجه کم‌تری کنند و سعی کم‌تری در درک مطلب این سه پاراگراف کنند. در واحد درسی شماره ۳ در صفحه ۳۴ نیز در بخش تمرینات درست و نادرست مرتبط با متن خواندن، که شامل پنج پاراگراف است، ملاحظه می‌شود که از پنج سؤال ارائه شده دو سؤال مربوط به پاراگراف اول، دو سؤال دیگر مرتبط با پاراگراف چهارم، و یک مورد درخصوص پاراگراف دوم است و در این تمرین مطالب پاراگراف‌های شماره سه و پنج موردسؤال قرار نگرفته‌اند.

در تمرین ترجمه واحد درسی اول جمله انگلیسی زیر ارائه شده است:

“The public also wishes to be represented in the determination of policies, in the development of programs, and, in some cases, in the actual administration of the educational enterprise.”

ترجمه جمله بالا در پاسخ‌نامه چنین آمده است:

«مردم جامعه نیز مایل‌اند در تعیین خط‌مشی‌ها، تهیه برنامه‌ها، و گاهی عملاً در مدیریت بخش آموزش سهیم باشند.»

همان‌طور که ملاحظه می‌شود عبارت اسمی «Actual administration of the educational enterprise» چنین ترجمه شده است: «گاهی عملاً در مدیریت بخش آموزش سهیم باشند». کلمه «actual» دارای دو معناست (Longman Dictionary 5 2015):

used to emphasize that something is real or exact;
the most important part of an event or activity.

کلمه «actual» صفت است که همراه اسم «administration» است و تعریف‌کننده این اسم است، درحالی‌که در ترجمه فارسی قید «عملاً» ترجمه شده است. از طرفی، در عبارت «educational enterprise»، واژه «educational» صفت است که به معنای «آموزشی» و نه «آموزش» است.

در واحد درسی شماره دو، سؤال شماره ۴ در صفحه ۲۶ در تمرینات مرتبط با متن خواندن در بین سؤال چهارگزینه‌ای سؤالی مطرح شده است که مخاطبان بدون درگیری با متن و درک مفهوم آن تنها با نگاه سریعی به متن خواندن قادر به یافتن پاسخ صحیح می‌شوند.

طول جملات یکی از نکته‌های مهم است که، باتوجه به سطح دانش دانشجویان و هم‌چنین مهارت زبانی دانشجویان، بایستی به آن توجه کرد. در این کتاب، جملات بسیار طولانی یافت می‌شود. برخی از این جملات پیچیده و طولانی‌اند. برای مثال، جمله زیر در متن خواندن واحد درسی شماره ۳ در صفحه ۳۲:

In connection with the preparation of the thirty-seventh session of the international conference on education, the international bureau of education requested the member states of UNESCO to answer a questionnaire about the improvement of organization and management of education systems as a means of raising efficiency in order to extend the right to education.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، طول جمله بالا پنج خط و نیم است.
مثال دیگری از این قبیل جملات مربوط به واحد درسی شماره ۴ در متن خواندن در صفحه ۴۴ است:

Although, generally speaking, emphasis is placed on the changes and structural evolution of societies with a view to their development, the majority of countries do not hesitate to recognize the complementarity of the different dimensions of development, as well as the role and participation of populations in the process of achieving it.

این جمله نیز پیچیده و طولانی است و درک جملات پیچیده طبق نظر نیومن (Newman 2012) مشکل‌تر از جملات ساده است. دانشجویان در درک جملاتی دچار مشکل می‌شوند که ساختار پیچیده‌ای دارند. ممکن است که دانشجویان معنی تمام واژه‌ها را

بدانند، ولی ساختار پیچیده جمله امکان درک صحیح مفاهیم را برای آنان فراهم نمی‌کند (Stevens 1982). از آنجایی که هدف نگارش متن‌های علمی انتقال دقیق مطلب خاصی است، بنابراین جملات باید به نحوی نوشته شوند (هم از جهت پیچیدگی و طول آن‌ها) که درک صحیح آن‌ها، باتوجه به سطح دانش زبانی مخاطبان، امکان‌پذیر باشد.

منابع استفاده شده برای بخش خواندن در واحدهای درسی اکثراً مربوط به دهه ۱۹۸۰ می‌شود، درحالی که آخرین چاپ این اثر در سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳) بوده است. این نکته یادآور آن است که این کتاب، در طی ۳۴ سال و سیزده بار چاپ، اصلاح نشده و هم‌چنین مطالب آن به‌روز نشده است. جدول زیر سال‌های مرتبط با منابع استفاده شده را با ذکر نویسنده مشخص می‌کند. امکان درج عناوین منابع استفاده شده به دلیل ذکر نشدن در این اثر میسر نشد.

جدول ۳. نام نویسندگان متون خواندن و سال چاپ اثر آن‌ها در واحدهای درسی کتاب

شماره واحد درسی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
نام نویسنده منبع استفاده شده در متن خواندن	پالسن	پالسن	تیبورسیو	تیبورسیو	کادول	لوری	اورپول	میالرت	میالرت و آیزمبرت - جاماتی	تانخوی
سال انتشار	۱۹۸۷	۱۹۸۷	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۹۰	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، در اکثر موارد (هفت مورد) منابع استفاده شده متون واحدهای درسی در سال ۱۹۸۵ منتشر شده‌اند و بقیه منابع نیز در همان دهه ۱۹۸۵ به چاپ رسیده‌اند.

۵. نتیجه‌گیری

در این مقاله، کتاب *متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی* مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی این کتاب از آن جهت حائز اهمیت است که این کتاب به‌عنوان منبعی در مراکز علمی دانشگاهی مورد استفاده قرار می‌گیرد و هرگونه نقد سازنده می‌تواند در بالابردن کیفیت آن نویسنده را یاری دهد. هم‌چنین، نکات قوتی که از بررسی این اثر حاصل می‌شود، می‌تواند در غنی‌سازی سایر منابع مؤثر واقع شود.

بررسی و تحلیل ابعاد شکلی اثر نشان داد که نوع قلم و اندازه آن در ارائه محتوای این کتاب مناسب است و این امکان را برای دانشجویان فراهم می‌کند که به راحتی مطالب را بخوانند. از طرفی، معنای واژه‌های جدید در ابتدای هر واحد درسی به انگلیسی ارائه شده است و نوع هر واژه (اسم، فعل، صفت، قید، عبارت اسمی، و...) مشخص شده است. همچنین، برای هر واژه یک مثال ارائه شده است تا دانشجویان با نحوه استفاده آن در جمله آشنا شوند. صحافی کتاب نیز به نحوی است که تورق مکرر آن باعث از هم گسیختگی صفحات نمی‌شود، اما در کنار مزایای شکلی کتاب کاستی‌هایی نیز وجود دارد. برای مثال، اندازه قلم استفاده شده بر جلد کتاب برای معرفی عنوان آن مناسب نیست. همچنین، در بخشی که به ارائه اهداف در هر واحد درسی اختصاص یافته است، جمله‌ها به همان صورت در تمام واحدها تکرار شده و تنها تفاوت این بخش‌ها واژه‌های جدیدی است که در هر درس تغییر کرده است. بررسی محتوایی اثر نشان داد که در این کتاب دانشجویان با واژگان، اصطلاحات، و متون رشته مدیریت آموزشی برای استفاده از منابع علمی و فنی رشته تحصیلی خود به زبان انگلیسی آشنا می‌شوند. به همین دلیل، نویسنده کتاب به تعریف «مدیریت آموزشی» و مفاهیم مرتبط با آن از جمله سیستم‌های متمرکز و غیرمتمرکز آموزشی، مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌های آموزشی از طریق نمایندگان خود، و نقش مدیران مدارس در سیستم‌های مختلف پرداخته است. همچنین، مدیریت آموزشی سستی و پویا را معرفی کرده و ویژگی‌های هر یک از آن‌ها را به صورت کلی بر شمرده است. نکته مهم دیگری که در این کتاب به آن اشاره شده است رویکرد سازمانی مدرسه است. اشاره شده است که در مدارس که تفاوت و تنوع فردی پذیرفته شده است جایی برای رویکرد منسوخ‌شده سازمانی که علاقه و توانایی دانش‌آموزان را محدود می‌کند وجود ندارد. با نگاهی به موضوعات ارائه شده مشخص می‌شود که واژگان مربوط با مفاهیم اصلی مدیریت آموزشی تا حد زیادی در این کتاب ارائه شده است.

دستورالعمل انجام تمرینات به صورت واضح در طول کتاب ارائه شده است و برای فهم بیش‌تر دانشجویان یکی از تمرین‌ها برای مثال حل شده است. اکثر تمرینات چهارگزینه‌ای به نحوی تدوین شده‌اند که دانشجویان بدون درک صحیح مطلب قادر به پاسخ‌گویی نیستند. این امر دانشجویان را وادار می‌کند که با متن درگیر شوند تا مطلب را درک کنند و بتوانند به سؤالات پاسخ صحیح بدهند. در بخش تمرینات چهارگزینه‌ای، تا حد زیادی تلاش شده است که تناسب بین پاراگراف‌های متن با تعداد سؤالات مطرح شده حفظ شود، اما گاه نیز در خصوص بعضی از پاراگراف‌ها هیچ سؤال چهارگزینه‌ای تدوین نشده است. این امر

باعث می‌شود که دانشجویان بر روی این گونه پاراگراف‌ها کم‌تر تمرکز کنند. بعضی از جملات در متن خواندن پیچیده‌اند، به نحوی که دانشجویان، با توجه به دانش قبلی خود، قادر به درک آن‌ها نیستند. در بخش سؤالات تشریحی مربوط به خواندن، پرسش‌ها از نظر ساختار تنوع لازم را دارند و دانشجویان با انواع ساختار جملات پریشانی آشنا می‌شوند. هدف این کتاب یادگیری مستقل دانشجویان است. به همین دلیل، در انتهای کتاب پاسخ تمرینات ارائه شده است، اما از آنجایی که یادگیری از طریق درگیر شدن دانشجویان با تمرینات حاصل می‌شود، در اختیار داشتن پاسخ سؤالات ممکن است که امر درگیر شدن دانشجویان با فرایند یادگیری را تا حد زیادی مختل کند. نکته دیگر این که هدف از نگارش این کتاب تقویت مهارت درک مطلب دانشجویان در رشته مدیریت آموزشی است، اما در هر واحد درسی متنی برای ترجمه ارائه شده است که به مهارت‌های دیگری از قبیل توانایی نوشتن به زبان مقصد نیاز دارد.

هرچند که در بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست سؤالات مفهومی وجود دارد، سؤالاتی نیز وجود دارد که دانشجویان با نگاه سریع به متن، بدون درگیر شدن با آن، پاسخ درست را درمی‌یابند. همچنین، دیده شده است که گاه تناسبی بین تعداد سؤالات و تعداد پاراگراف‌های متن خواندن در بخش تشخیص پاسخ درست از نادرست وجود ندارد و برای بعضی از پاراگراف‌ها سؤالی تدوین نشده است. در تدوین کتاب از منابع قدیمی استفاده شده است. این منابع بین سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۰ تدوین شده‌اند.

به‌طور کلی، بررسی این کتاب نشان می‌دهد که ابعاد مختلف شکلی و محتوایی این اثر ارزنده است و با وجود اشکالاتی که در این کتاب دیده شده است، می‌توان گفت یک تألیف علمی و عملی برای دانشجویان مورد نظر کتاب است.

۶. پیش‌نهادهای

پس از بررسی کتاب، چند پیش‌نهاد به منظور ارتقای کیفیت کتاب به شرح زیر ارائه می‌شود: با توجه به این که از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۳ این کتاب پانزده بار به چاپ رسیده است، نویسنده ذکر کند که آیا اصلاحات و تغییراتی در طی این پانزده بار چاپ در کتاب صورت گرفته است یا خیر. در تدوین کتاب، از منابع متعلق به سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۰ استفاده شده است. به روز کردن منابع و افزودن مطالب جدید می‌تواند در بالابردن کیفیت این کتاب بسیار مؤثر باشد.

در ابتدای کتاب جدولی تدوین شود که اهداف هر درس با ذکر جزئیات در آن مشخص باشد.

پیش‌نهاد می‌شود که، باتوجه‌به هدف کتاب که تقویت درک مطلب دانشجویان است، بخش ترجمه حذف شود، اما درخصوص بخش ترجمه واحد درسی اول در صفحه ۱۴ پیش‌نهاد می‌شود که جمله زیر:

“The public also wishes to be represented in the determination of policies, in the development of programs, and, in some cases, in the actual administration of the educational enterprise”.

به این صورت ترجمه شود: «مردم جامعه نیز مایل‌اند در تعیین خط‌مشی‌ها، تهیه برنامه‌ها، و گاهی در مدیریت مهم بخش آموزشی سهیم باشند». هم‌چنین ضرورت دارد که ترجمه‌های دیگر نیز بررسی شوند. در واحد درسی شماره ۲ صفحه ۲۵ در تمرین شماره ۴ که مرتبط با متن خواندن است به عبارت «the main point» اشاره شده است و از مخاطبان خواسته شده است که مشخص کنند ایده اصلی پاراگراف سوم در کدام جمله است.

The main point of paragraph three is stated in its statement.

هرچند که ممکن است قبلاً مخاطبان با مفهوم این عبارت آشنا باشند، جهت یادآوری مخاطبان و هم‌چنین از آن جهت که یکی از اهداف این کتاب خودآموزی مستقل است، پیش‌نهاد می‌شود که این مفهوم قبل از ارائه به مخاطبان معرفی و به نحوه یافتن «ایده اصلی» پاراگراف نیز اشاره شود.

پیش‌نهاد می‌شود که از متون به‌روز که جملات طولانی و پیچیده کم‌تری دارند استفاده شود. هم‌چنین، سؤالات به‌نحوی طراحی شود که نکات مهم در کلیه پاراگراف‌های یک متن را موردپرسش قرار دهد تا دانشجویان با همه پاراگراف‌های متن خواندن درگیر شوند. ازطرفی، درهنگام انتخاب مطالب به دانش‌قبلی دانشجویان توجه شود و اصل $i+1$ در نظر گرفته شود تا امکان درک صحیح مفاهیم برای آنان فراهم آید (Kerashen 2009: 1982). همان‌طورکه گفته شد، وجود پاسخ‌نامه در انتهای کتاب می‌تواند یکی از نقاط قوت کتاب باشد؛ مخصوصاً باتوجه‌به این‌که یادگیری مستقل هدف این کتاب است، ولی ازطرفی مخاطبان می‌توانند بدون درگیرشدن با متن و بدون این‌که امر یادگیری اتفاق افتاده باشد به پاسخ‌نامه مراجعه کنند و پاسخ سؤال را بیابند. برای حل این مشکل پیش‌نهاد می‌شود که دسترسی به پاسخ‌نامه را به‌طریقی دشوارتر کرد. برای مثال، می‌توان پاسخ‌نامه را از انتهای

کتاب حذف کرد و آدرس دست‌رسی را در انتهای کتاب درج کرد. یا با استفاده از نرم‌افزارهای خاص از درگیر شدن مخاطبان با متن، قبل از دستیابی به پاسخ صحیح در پاسخ‌نامه، اطمینان حاصل کرد.

هم‌چنین پیش‌نهاد می‌شود که فهرست منابع استفاده‌شده در انتهای کتاب درج شود و یک بخش تحت عنوان «مطالعهٔ بیش‌تر» در انتهای هر واحد درسی یا در انتهای کتاب در نظر گرفته شود تا چنان‌چه دانشجویان به مطالعهٔ بیش‌تر در خصوص مباحث مورد بحث این اثر نیاز داشتند به آن‌ها مراجعه کنند.

کتاب‌نامه

آیین‌نامهٔ شورای برنامه‌ریزی وزارت علوم، مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دورهٔ کارشناسی علوم تربیتی گرایش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، ۱۳۷۳/۱۱/۹.
صافی، احمد (۱۳۷۳)، مدیریت و برنامه‌ریزی در آموزش و پرورش، تهران: ادارهٔ کل آموزش‌های ضمن خدمت.

علاقه‌بند، علی (۱۳۷۴)، مقدمات مدیریت آموزشی، تهران: بعثت.

علیمحمدی، محمود (۱۳۹۳)، متون زبان انگلیسی در مدیریت آموزشی، تهران: دانشگاه پیام‌نور.

قرائی‌مقدم، امان‌الله (۱۳۷۵)، مدیریت آموزشی، تهران: ابجد.

میرکمالی، سیدمحمد (۱۳۸۷)، رهبری و مدیریت آموزشی، تهران: یسپرون.

Alimohamadi, Mahmood (1391), *English in Educational Administration*, Tehran: Payamnoor.

Cunningham, W. G. and P. A. Cordeiro (2006), *Educational Leadership: A Problem-based Approach*, Boston: Allyn & Bacon.

Kerashen, D. Stephen (1982, 2009), *Principles and Practice in Second Language Acquisition*, Pergamon Press Inc.

Longman Dictionary 5 (2015), London: Pearson Education Limited.

Newman, David (2012), *Comprehension and the Sentence*, David Newmonic Language Resources 2010-2012.

Stevens, C. Kathleen (1982), "Helping Students Understand Complicated Sentences":

<<https://www.scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent>>.